

Саветодавна комисија за људска права

ТСС зграда Д-12, седиште мисије УНМИК-а, Приштина, Косово, електронска пошта hrar-unmik@un.org, телефон +381 (0)38 504 604 локал 5182

МИШЉЕЊЕ

Датум усвајања: 6. јун 2013. године

Предмети бр. 326/09, 327/09, 328/09, 329/09 и 330/09

Х.

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, на заседању одржаном 6. јуна 2013. године, уз присуство следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ, председавајућег
гђе Кристин ЧИНКИН
гђе Франсоаз ТУЛКЕНС

Уз помоћ

г. Андреја АНТОНОВА, извршног службеника

Узевши у обзир изнад поменуту жалбу, уложену сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, доноси следеће закључке и препоруке:

I. ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

1. Жалбе су уложене 11. новембра 2009. године и уписане су 4. децембра 2009. године.
2. Дана 9. септембра 2010. године, Комисија је одлучила да споји ове предмете сходно правилу 20 Пословника Комисије.

3. Дана 2. новембра 2010. године, Комисија је проследила жалбе Специјалном представнику Генералног секретара (СПГС)¹, како би добила примедбе УНМИК-а на прихватљивост жалби. Дана 28. фебруара 2011. године, УНМИК је доставио свој одговор.
4. Дана 22. децембра 2011. године, Комисија је прогласила жалбе прихватљивим.
5. Дана 27. децембра 2011. године, Комисија је обавестила СПГС-а о овој одлуци и затражила примедбе УНМИК-а на меритум предмета. Дана 19. априла 2012. године, СПГС је доставио УНМИК-ов одговор.
6. Дана 19. априла 2012. године, УНМИК је Комисији доставио списе у вези са жалбом.
7. Дана 15. јануара 2013. године, УНМИК је потврдио да су сви списи достављени Комисији.

II. ЧИЊЕНИЦЕ

A. Општи преглед догађаја²

8. Предметни догађаји су се одиграли на територији Косова након успостављања Привремене управе мисије Уједињених нација на Косову (УНМИК), јуна 1999. године.
9. Оружани сукоб током 1998. и 1999. године између српских снага с једне стране и Ослободилачке војске Косова (ОВК) и других оружаних групација косовских Албанаца с друге стране добро је документован. Након неуспеха међународних напора за решавање сукоба, 23. марта 1999. године, Генерални секретар Северно-атлантског споразумног савеза („НАТО“) објавио је почетак ваздушних напада на Савезну Републику Југославију (СРЈ). Ваздушни напади су почели 24. марта 1999. године, а окончани су 8. јуна 1999. године, када је СРЈ пристала да повуче своје снаге са Косова. Дана 9. јуна 1999. године, Међународне безбедносне снаге (KFOR), СРЈ и Република Србија потписале су „војно-технички споразум“ у коме су се сагласиле о повлачењу СРЈ са Косова и присуству међународних безбедносних снага након доношења одговарајуће резолуције Савета безбедности УН-а.

¹ Списак скраћеница и акронима коришћених у тексту налази се у приложеном Прилогу.

² Списи на које се Комисија позива при навођењу овог општег прегледа догађаја су следећи: ОЕБС, „Како је виђено и испричано“, 1. том (октобар 1998 – јун 1999.) и 2. том (14. јун – 31. октобар 1999.); тромесечни извештаји Генералног секретара УН-а о Привременој управи мисије Уједињених нација на Косову; Годишњи извештаји полиције УНМИК-а (2000, 2001.); Фонд за хуманитарно право „Отмице и нестани не-Албанаца на Косову“ (2001.); Фонд за хуманитарно право „Косовска књига памћења“ (<http://www.kosovomemorybook.org>); УНМИК-ова канцеларија за нестала лица и судску медицину, Извештај о активностима 2002-2004; Европски суд за људска права, *Бехрами и Бехрами против Француске и Сарамати против Француске, Немачке и Норвешке*, бр. 71412/01 и 78166/01, одлука од 2. маја 2007; Међународна комисија за нестала лица, „Ситуација на Косову: попис“ (2010.); подаци које је издао Високи комесар Уједињених нација за избеглице (доступни на адреси www.unhchr.org) и Међународни комитет Црвеног крста (доступни на адреси <http://familylinks.icrc.org/kosovo/en>).

10. Дана 10. јуна 1999. године, Савет безбедности УН-а усвојио је Резолуцију 1244 (1999). Поступајући сходно Поглављу VII Повеље УН-а, Савет безбедности УН-а одлучио је да распореди међународне безбедносне снаге и цивилне представнике – КФОР, односно УНМИК – на територију Косова. Сходно Резолуцији Савета безбедности бр. 1244 (1999), УН-у је дата пуна законодавна и извршна власт за привремену управу на Косову, укључујући спровођење правде. КФОР је имао задатак да успостави „безбедну средину у којој избегла и расељена лица могу да се безбедно врате кући“ и привремено обезбеди „јавни ред и мир“ све док међународни цивилни представници не буду могли да преузму одговорност за овај задатак. УНМИК се састојао из четири главне компоненте или стуба којима су руководиле Уједињене нације (цивилна управа), Високи комесар Уједињених нација за избеглице (хуманитарна помоћ, која је постепено окончана јуна 2000. године), ОЕБС (успостављање институција) и ЕУ (реконструкција и привредни развој). Сваки стуб је стављен под управу Специјалног представника Генералног секретара (СПГС). Резолуцијом Савета безбедности УН-а 1244 (1999) УНМИК је овлашћен да „унапреди и штити људска права“ на Косову, у складу са међународно признатим стандардима у погледу људских права.
11. Процене у погледу утицаја сукоба на расељавање популације косовских Албанаца крећу се од приближно 800.000 до 1,45 милиона. Након усвајања Резолуције 1244 (1999), већина косовских Албанаца који су побегли, или били насилно избачени из својих кућа током сукоба од стране српских снага, вратила се на Косово.
12. У међувремену, припадници неалбанске заједнице – углавном, али не само, Срби, Роми и словенски муслимани, као и косовски Албанци за које се сумња да су сарађивали са српским властима – постали су мета распрострањених напада од стране наоружаних групација косовских Албанаца. Тренутне процене у вези са бројем расељених косовских Срба крећу се између 200.000 и 210.000. Док је већина косовских Срба и другог неалбанског становништва побегла у ужу Србију и суседне земље, они који су остали постали су жртве системских убистава, отмица, насумичног притварања, сексуалног и родног насиља, пребијања и злостављања.
13. Иако постоји спор око бројки, процењује се да се догодило више од 15.000 смрти или нестанака током и одмах након косовског сукоба (1998-2000. године). Више од 3000 етничких Албанаца и око 800 Срба, Рома и чланова других мањинских заједница нестало је током овог периода. Пронађено је више од половине несталих лица и њихови посмртни остаци идентификовани су до краја 2010. године, док се, од октобра 2012. године, 1766 лица и даље води као нестало код Међународног комитета Црвеног крста (МКЦК).
14. Од јула 1999. године, у склопу напора да се на Косово врати спровођење закона у оквиру владавине права, СПГС је затражио од држава чланица УН-а да подрже постављање 4718 чланова међународне полиције као цивилне компоненте УНМИК-а. Задатак полиције УНМИК-а био је да саветује КФОР у вези са полицијским питањима док полиција не добије довољан број чланова да преузме пуну одговорност за спровођење закона и да ради на развоју Косовске полицијске службе (КПС). До септембра 1999. године, приближно 1100 међународних

полицајаца распоређено је у УНМИК-у.

15. Распоређивање полиције УНМИК-а углавном је завршено до децембра 2000. године, са 4400 чланова особља из 53 земље, и УНМИК је преузео примарну одговорност за спровођење закона у свим крајевима Косова осим у Митровици. Према годишњем извештају полиције УНМИК-а из 2000. године, њој је пријављено 351 киднаповање, 675 убистава и 115 силовања у периоду од јуна 1999. до децембра 2000. године.
16. Услед колапса управљања правдом на Косову, УНМИК је јуна 1999. године успоставио ванредан правосудни систем. Он се састојао од ограниченог броја домаћих судија и тужилаца и функционисао је све до почетка рада редовног правосудног система, јануара 2000. године. Фебруара 2000. године, УНМИК је одобрио именовање међународних судија и тужилаца, најпре у области Митровице, а касније широм Косова, да би ојачао домаћи правосудни систем и гарантовао његову непристрасност. Од октобра 2002. године, домаћи систем правде састојао се од 24 међународних и 341 домаћег судије и тужиоца. Јануара 2003. године, Генерални секретар УН-а, при подношењу извештаја Савету безбедности о спровођењу Резолуције 1244 (1999) констатовао је да систем полиције и правосуђа на Косову у то време „добро функционише“ и да је „одржив“.
17. Јула 1999. године, Генерални секретар УН-а изјавио је у извештају Савету безбедности да УНМИК већ сматра да је питање несталих лица посебно акутан проблем у погледу људских права на Косову. Новембра 1999. године, при полицији УНМИК-а је основана Јединица за нестала лица (ЈНЛ), која је била задужена за истраживање било могуће локације несталих лица и/или гробних места. ЈНЛ, заједно са Централном јединицом за кривичну истрагу (ЦЈКИ) полиције УНМИК-а, а касније наменска Јединица за истрагу ратних злочина (ЈИРЗ), била је одговорна за кривичне аспекте предмета несталих лица на Косову. Маја 2000. године, успостављена је Комисија за проналажење и идентификацију жртава (КПИЖ), којом председава УНМИК, ради проналажења, идентификације и предавања посмртних остатака. Од јуна 2002. године, новооснована Канцеларија за нестала лица и судску медицину (КНЛСМ) при УНМИК-овом Одељењу правде (ОП) постала је једини орган који је овлашћен да утврђује кретање несталих лица, идентификује њихове посмртне остатке и врати их породици нестале особе. Почевши од 2001. године, на основу Меморандума о разумевању (МоР) између УНМИК-а и Међународне комисије за нестала лица (МКНЛ) са седиштем у Сарајеву, допуњеног додатним споразумом из 2003. године, МКНЛ је спроводио идентификацију посмртних остатака путем ДНК анализе.
18. Дана 9. децембра 2008. године, одговорности УНМИК-а у области полиције и правосуђа на Косову су престале, а Мисија владавине права Европске уније на Косову (ЕУЛЕКС) преузела је пуну оперативну контролу у области владавине права, након саопштења председника Савета безбедности Уједињених нација, 26. новембра 2008. године (S/PRST/2008/44), којим се поздравља даље ангажовање Европске уније на Косову.
19. Истог дана, УНМИК и ЕУЛЕКС су потписали МоР о модалитетима и правима и

обавезама које проистичу из преноса УНМИК-ових предмета ЕУЛЕКС-у и повезаних списа који се тичу истрага, оптужница и других активности које су у току, а које су предузели УНМИК-ови међународни тужиоци. Убрзо након тога, потписани су слични споразуми у вези са списима којима су се бавиле међународне судије и полиција УНМИК-а. Сви споразуми су обавезивали ЕУЛЕКС да УНМИК-у пружи приступ документима који се односе на радње које су УНМИК-ови органи претходно предузели. Између 9. децембра 2008. и 30. марта 2009. године, сви списи кривичних предмета које су поседовали УНМИК-ово Одељење правде и полиција УНМИК-а предати су ЕУЛЕКС-у.

В. Околности везане за убиство и отмицу и вероватно убиство жртава

20. Жалилац обавештава Комисију о убиству четири лица: жртве „А“ (предмет бр. 326/09), жртве „Б“ (предмет бр. 327/09), жртве „В“ (предмет бр. 328/09), жртве „Г“ (предмет бр. 329/09), као и о отмици и вероватном убиству жртве „Д“ (предмет бр. 330/09) почињених од стране наоружаних чланова ОВК у периоду између 15. и 22. јуна 1999. године на Косову.
21. Жалилац детаљно наводи да су 15. јуна 1999. године жртва „А“, жртва „Б“, жртва „Г“ и жртва „Д“ насилно изведене из породичне куће од стране наоружаних чланова ОВК, и одведене у хотел. Ови поступци спроведени су уз екстремно физичко насиље, укључујући и екстремно сексуално насиље. Жртва „А“, жртва „Б“ и жртва „Д“ наводно су убијене у хотелу, док је жртва „Г“ успела да побегне. Касније, у току истог дана, чланови ОВК такође су заробили жртву „В“ и довели је у исти хотел. Наоружани чланови ОВК затим су је одвели са те локације у непознатом правцу и касније убили. Наоружани чланови ОВК убили су жртву „Г“ 22. јуна 1999. године ујутру, у дворишту породичне куће.
22. Жалилац даље разјашњава да су тела жртве „А“, жртве „Б“, жртве „В“ и жртве „Г“ убрзо након тога пронађена на различитим локацијама на Косову. Посмртни остаци жртве „Д“ никада нису пронађени.
23. Жалилац наводи да је све то пријавио Канцеларији тужиоца за ратне злочине и Министарству унутрашњих послова Републике Србије (МУП), као и КФОР-у, УНМИК-у и МКЦК-у. Он наводи да власти нису предузеле никакву активност како би истражили околности ових убистава.
24. Имена жртава „А“, „В“, „Г“ and „Д“ налазе се у бази података коју води МКНЛ³. Име жртве „В“ налази се у бази података коју води КНЛСМ. МКЦК-ов захтев за проналажење жртве „Д“ и даље остаје отворен.

С. Истрага

1) Достављање релевантних списа

³ База података МКНЛ-а је доступна на адреси: http://www.icmp.org/fdmsweb/index.php?w=mp_details&l=en (прегледано 5. јуна 2013.).

25. Дана 19. априла 2012. године, УНМИК је доставио Комисији „поједине документе“ које су претходно поседовали КНЛСМ, ЈНЛ полиције УНМИК-а и ЈИРЗ. Достављени спис садржи документа КНЛСМ-а и ЈНЛ-а полиције УНМИК-а у погледу жртава „А“, „Б“, „В“ и „Д“, као и документа из ЈИРЗ-а полиције УНМИК-а у погледу свих жртава. Дана 15. јануара 2013. године, УНМИК је потврдио Комисији да су сви релевантни списи достављени.
26. У погледу достављања података садржаних у списима, Комисија подсећа на захтев за анонимност који је поднео жалилац. У том погледу, Комисија мора појаснити да, иако њена процена овог предмета проистиче из детаљног разматрања доступне документације, објављује се само ограничен број информација из ње. Стога је у следећим пасусима наведен преглед релевантних истражних корака које су предузели истражни органи.
- 2) *Потрага за жртвама, идентификација и предаја њихових посмртних остатака*
27. У погледу жртве „А“, спис садржи образац идентификације жртве, без датума, са анте-мортем подацима које је сакупио МКЦК. Посмртни остаци ове жртве су ексхумирани 14. септембра 2004. године. Обдукцијом која је обављена 5. октобра 2004. године установљено је да су узрок смрти вишеструке ране од метка у главу, грудни кош и леву шаку. Дана 26. септембра 2005. године, путем ДНК анализе ови посмртни остаци идентификовани су као посмртни остаци жртве „А“. КНЛСМ је 10. новембра 2005. године издао потврду о идентификацији, потврду идентитета и смртовницу ове жртве.
28. У потврди КНЛСМ-а, датираној на 24. септембар 2008. године, потврђује се да је породица жртве обавештена о идентификацији 5. априла 2006. године, да се идентификовани посмртни остаци жртве „А“ чувају у мртвачници КНЛСМ-а у Приштини и да се могу предати на захтев породице. Посмртне остатке је ЕУЛЕКС касније предао породици 12. августа 2010. године.
29. Дана 23. јуна 2005. године, ЈНЛ је обавио разговор са сведоком који је именовao особу осумњичену за отмицу и убиство жртве „Д“ и за убиство остале четири жртве (у спису се налази само сажетак разговора, али не и потписана изјава). Насупрот томе, у анте-мортем извештају ЈНЛ-а, датираном на 28. фебруар 2006. године, у пољу „осумњичени“ стоји да „нема осумњичених“. Исти сведок именује још три особе које су такође отете од стране ОВК током истог инцидента, мучене и касније ослобођене; такође су достављени подаци за контакт двоје од њих. Међутим, у спису се не наводе покушаји полиције УНМИК-а да их контактирају и забележе њихове изјаве.
30. У погледу жртве „Б“, спис садржи потврду о идентификацији, потврду о ДНК анализи и смртовницу, при чему су све издате од стране КНЛСМ-а 31. октобра 2005. године. У последњем документу назначено је да су посмртни остаци ове жртве пронађени 5. новембра 2003. године и да је извршена обдукција 13. децембра 2003. године; установљено је да је узрок смрти „прострелна повреда главе“. Посмртни остаци су предати породици 8. децембра 2005. године.

31. Дана 14. јула 2005. године, ЈНЛ је обавио разговор са сведоком који је именовано неке од осумњичених за отмицу жртава „А“, „Б“, „Г“ и „Д“, као и још једног очевица. Сведок није потписао изјаву. Међутим, у спису се не наводе покушаји полиције УНМИК-а да контактирају именоване сведоке и забележе њихове изјаве.
32. У погледу жртве „В“, у спису је назначено да су посмртни остаци ексхумирани 10. августа 2000. године, а да је обдукција обављена 23. августа 2000. године. У извештају о обдукцији, датираном на 1. септембар 2000. године и издатом од стране Међународног кривичног трибунала за бившу Југославију (МКТЈ), наводи се да је смрт највероватније наступила као последица „ране од метка који је перфорирао лобању и мозак“. Смртваница датирана на 7. септембар 2000. године за ове, у том тренутку неидентификоване, посмртне остатке такође је издата од стране МКТЈ-а.
33. Спис такође садржи образац за идентификацију жртве са анте-мортем подацима које је сакупио Црвени крст 14. јануара 2005. године, МКНЛ-ов ДНК извештај од 13. јануара 2006. године у коме се потврђује да су посмртни остаци идентификовани као посмртни остаци жртве „В“, као и потврду о идентификацији, потврду ДНК и смртваницу, све издате од стране КНЛСМ-а 6. фебруара 2006. године. У спису се такође налази потврда слична оној поменутој у § 28 горе у тексту; посмртне остатке је ЕУЛЕКС касније предао породици 12. августа 2010. године.
34. Овај део списка такође садржи примерак исте изјаве сведока поменуте у § 31, горе у тексту. Такође, иако су дата имена осумњичених, у анте-мортем извештају ЈНЛ-а, датираном на 28. јун 2005. године, у релевантном пољу стоји „нема осумњичених“.
35. Дана 29. јула 2005. године, ЈНЛ је послао меморандум Канцеларији за везу са Интерполом у полицији УНМИК-а, тражећи помоћ при проналажењу сведока. У спису није пронађен одговор на то, нити су дати подаци о истрази. Нису документовани други покушаји полиције УНМИК-а да пронађе именоване сведоке и осумњичене и забележи њихове изјаве.
36. У погледу жртве „Д“, спис садржи образац за идентификацију жртве без датума, са анте-мортем подацима које је сакупио МКЦК и КНЛСМ-ова потврда датирана на 24. септембар 2008. године, у којима се потврђује да је 2. новембра 2005. године жртва „Д“ уписана као нестало лице од стране ЈНЛ-а и да се још увек води као нестала.
37. Овај део списка такође садржи примерак исте изјаве сведока поменуте у § 29, горе у тексту. Такође, упркос чињеници да су именовани осумњичени и додатни сведоци, у анте-мортем извештају ЈНЛ-а, датираном на 27. фебруар 2006. године, у релевантном пољу стоји „нема осумњичених“. Нису забележени покушаји полиције УНМИК-а да пронађе именоване особе и забележи њихове изјаве.

3) *Истрага у вези са починиоцима*

38. Дана 22. августа 2005. године, ЈНЛ је предала спис ЈИРЗ-у ради даље истраге у вези са починиоцима. У пратећем меморандуму јасно стоји да у овом случају не постоје именовани сведоци и осумњичени. Међутим, у спису нису забележене даље истражне активности од стране ЈИРЗ-а. У спису нису забележени покушаји да се пропрати захтев упућен Интерполу, поменут у § 35, горе у тексту.
39. У извештају о предмету ЈИРЗ-а полиције УНМИК-а, датираном на 8. октобар 2007. године, наводи се да је случај уписан од стране те јединице 12. септембра 2005. године. Он понавља исте информације о сведоцима и осумњиченима.
40. Спис такође садржи одређени број докумената датираних на 25. јун 2005. године које је МУП предао полицији УМНИК-а, а односе се на отмицу и убиство две особе од стране ОВК, до којих је дошло 23. августа 1998. године на истој локацији и који су очигледно повезани са убиством, као и са отмицом и вероватним убиством жртава. Из списка се јасно не види да је предузета икаква активност полиције УНМИК-а у погледу ових докумената.

III. ЖАЛБЕ

41. У погледу тога што су жалбе проглашене прихватљивим, жалилац се у суштини жали на УНМИК-ов наводни пропуст да ваљано истражи убиство жртава „А“, „Б“, „В“ и „Г“, као и отмицу и вероватно убиство жртве „Е“. У том погледу, Комисија сматра да се жалилац позива на кршење процедуралног проширења члана 2 Европске конвенције о људским правима (ЕКЉП).
42. Комисија је сматрала да се жалилац такође жали на страх, душевну бол и патњу који су нанети жалиоцу услед околности у вези са отмицом и вероватним убиством жртве „Д“. У том погледу, Комисија сматра да се жалилац ослања на члан 3 ЕКЉП, у његовом материјалном делу.

IV. ПРАВО

A. Наводно кршење процедуралне обавезе сходно члану 2 ЕКЉП

43. Комисија сматра да се жалилац позива на повреду процедуралне обавезе која проистиче из права на живот, загарантованог чланом 2 ЕКЉП, у погледу тога што полиција УНМИК-а није спровела ефикасну истрагу у вези са убиством жртава „А“, „Б“, „В“ и „Г“, као и отмицом и вероватним убиством жртве „Д“.

1. Опсег разматрања Комисије

44. При одлучивању о томе да ли сматра да је дошло до повреде члана 2 (процедурално проширење) и члана 3 ЕКЉП, Комисија узима у обзир постојећу судску праксу, нарочито ону Европског суда за људска права. Међутим, Комисија је такође свесна чињенице да се жалбе пред њом значајно разликују од оних које

су поднете Суду. Као прво, тужена страна није држава, већ привремена међународна територијална управа овлашћена да обавља привремене дужности на Косову. За УНМИК се не везују никакве сумње у погледу суштинских обавеза сходно члану 2 ЕКЉП. Друго, док су они који су осумњичени за наводна убиства и/или отмице недржавни актери у ограниченом броју предмета пред Европским судом, такви су сви осумњичени у предметима пред Комисијом, углавном, али не искључиво, повезани са сукобом. Комисија мора узети у обзир ове факторе при првобитној процени процедуралних позитивних обавеза међудржавне организације у погледу поступака учињених од стране трећих страна на територији над којом има привремену законодавну, извршну и судску контролу.

45. Пре него што започне разматрање меритума жалбе, Комисија би желела да разјасни домен свог испитивања.
46. Комисија напомиње да је, након усвајања Уредбе УНМИК-а бр. 1999/1 25. јула 1999. године, УНМИК преузео обавезу поштовања међународно признатих стандарда у погледу људских права при обављању својих функција. Ово прихватање обавеза детаљно је описано у Уредби УНМИК-а бр. 1999/24 од 12. децембра 1999. године, према којој је УНМИК прихватио обавезе сходно следећим инструментима који се тичу људских права: Универзалној декларацији о људским правима, Европској конвенцији о људским правима и њеним протоколима, Међународном споразуму о грађанским и политичким правима (МСГПП), Међународном споразуму о економским, социјалним и културним правима, Међународној конвенцији о уклањању свих видова расне дискриминације, Конвенцији о уклањању свих видова дискриминације жена, Конвенцији против мучења и осталог окрутног, нечовечног и понижавајућег поступања или кажњавања, Конвенцији о правима детета.
47. Комисија такође примећује да, према члану 1.2 УНМИК-ове Уредбе бр. 2006/12 од 23. марта 2006. године о оснивању Саветодавне комисије за људска права, Комисија „треба да проучи жалбе уложене од стране било које особе или групе особа које тврде да су жртве кршења (својих) људских права од стране УНМИК-а“. Из тога следи да једино поступци или пропусти који се могу приписати УНМИК-у леже у оквиру надлежности Комисије *ratione personae*. У том погледу, треба напоменути, као што је горе наведено, да од 9. децембра 2008. године, УНМИК више није спроводио извршну власт над косовским судским системом и системом за спровођење закона. УНМИК стога не сноси одговорност за било какво кршење људских права наводно почињено од стране тих тела. У погледу тога што се жалилац жали на поступке који су се догодили након овог датума, они леже ван надлежности Комисије *ratione personae*.
48. Такође, Комисија наглашава да, што се тиче њене надлежности *ratione materiae*, из члана 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 следи да она може испитати само жалбе које се односе на наводно кршење људских права. То значи да она може да разматра само поступке или пропусти који су предмет жалбе због тога што нису у складу са међународним инструментима људских права наведеним горе у тексту (видети § 46). У конкретним случајевима убистава и нестанака под околностима опасним по живот, није улога Комисије да замени надлежне органе у истрази случаја. Њен задатак је ограничен на разматрање ефикасности кривичне истраге

таквих убистава и нестанака, у светлу процедуралних обавеза које проистичу из члана 2 ЕКЉП.

49. Комисија даље напомиње да, сходно члану 2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, она има правну надлежност једино над „жалбама које се односе на наводна кршења људских права до којих је дошло 23. априла 2005. или касније или су произашла из чињеница насталих пре овог датума, при чему су ове чињенице проузроковале континуирано кршење људских права“. Следи да догађаји који су се одиграли пре 23. априла 2005. године генерално леже ван надлежности Комисије *ratione temporis*. Међутим, у мери у којој такви догађаји проузрокују континуирану ситуацију, Комисија има надлежност да разматра жалбе које се односе на ту ситуацију (видети случај Европског суда за људска права (ЕСЉП), Велико веће *Варнава и остали против Турске*, бр. 16064/90 и остали, пресуда од 18. септембра 2009, §§ 147-149; ЕСЉП, *Кинар против Турске* [ВВ], бр. 25781/94, пресуда од 10. маја 2011, § 136, ЕКЉП 2001-IV).

2. Поднесци страна

50. Жалилац се у суштини жали поводом тога да није спроведена адекватна истрага у вези да убиством, као и отмицом и вероватним убиством жртава у овом предмету и да починиоци нису доведени пред лице правде.
51. СПГС изјављује да Комисија мора да узме у обзир посебне околности које се односе на област Косова, нарочито у почетној фази УНМИК-ове мисије (период током ког су жртве из овог предмета убијене) и, посебно, чињенице у вези са распоређивањем полиције УНМИК-а (видети § 14-15, горе у тексту) Такође, на рад истражитеља озбиљно је утицао недостатак подршке локалних институција и невољност потенцијалних сведока да иступе са доказима. СПГС тврди да су оваква ограничења смањила способност полиције УНМИК-а да спроведе истраге у складу са стандардима држава у којима су институције успостављене на вишем нивоу и без потешкоћа повезаних са стањем након сукоба.
52. СПГС закључује да су у таквим околностима органи за спровођење закона под контролом УНМИК-а предузели све могуће активности како би истражили убиство, као и отмицу и вероватно убиство жртава. Захваљујући тим напорима, посмртни остаци свих жртава осим жртве „Д“ пронађени су, идентификовани и враћени породици. Дакле, СПГС закључује да „у одсуству информација које би указивале на супротно... не постоји кршење члана 2 ЕКЉП, које се може приписати УНМИК-у.

3. Процена Комисије

а) Подношење релевантних списа

53. На захтев Комисије, СПГС је доставио једино копије неколико докумената везаних за ову истрагу које је УНМИК могао да добије, што указује на могућност да је предметни спис непотпун. Дана 15. јануара 2013. године, УНМИК је потврдио Комисији да више нису пронађени никакви списи, па се тако достављање може сматрати завршеним (видети § 25 горе у тексту). Међутим,

УНМИК није доставио објашњење због чега се сматра да је документација непотпуна и у погледу којих делова.

54. Комисија напомиње да је у члану 15 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 наведено да Комисија може затражити од УНМИК-а да поднесе било који документ и да је СПГС обавезан да сарађује са Комисијом и пружи неопходну помоћ, посебно укључујући пружање докумената и информација релевантних за жалбу. У том погледу, Комисија се позива на судску праксу Европског суда за људска права да треба да се извуку закључци на основу понашања тужене стране током поступка, укључујући њен пропуст да сарађује приликом утврђивања чињеница (видети предмет *Челикбилек против Турске*, бр. 27693/9, пресуда ЕСЉП од 31. маја 2005, § 56).
55. Комисија такође напомиње да је правилно вођење истражних списа који се тичу кривичних дела као што су убиства и нестанци, од отварања истраге до њихове предаје, од суштинске важности за наставак таквих истрага те тако може покренути, само по себи, питања сходно члану 2. Комисија такође напомиње да УНМИК није доставио никакво објашњење о томе зашто документација може бити непотпуна, нити о томе који делови могу бити непотпуни.
56. Комисија није у позицији да сама провери потпуност примљених истражних списа. Комисија ће стога проценити меритум жалбе на основу докумената који су јој доступни (у том смислу, видети предмет *Чекојев против Русије*, бр. 39358/05, пресуда ЕСЉП од 15. марта 2011, § 146).

b) Општа начела која се тичу обавезе спровођења ефикасне истраге сходно члану 2

57. Комисија напомиње да је позитивна обавеза истраживања нестанака широко прихваћена у међународном праву људских права, макар од случаја Интерамеричког суда за људска права *Веласкез-Родригез* (видети случај *Веласкез-Родригез против Хондураса*, пресуда Интерамеричког суда за људска права (ИАСЉП) од 29. јула 1988, серија Ц бр. 4). Комитет за људска права Уједињених нација (КЉП) такође наводи да позитивна обавеза проистиче из члана 6 (право на живот), члана 7 (забрана окрутног и нечовечног поступања) и члана 9 (право на слободу и безбедност особе), тумачено заједно са члановима 2 (3) (право на ефикасан правни лек) Међународног споразума о грађанским и политичким правима (МСГПП) (видети КЉП, Општи коментар бр. 6, 30. април 1982, § 4; КЉП, Општи коментар бр. 31, 26. мај 2004, §§ 8 и 18, СГПП/Ц/21/Рев.1/Дод. 13; видети такође, између осталог, КЉП, *Мухамед Ел Авани против Либијске Арапске Цамахирије*, саопштење бр. 1295/2004, разматрања од 11. јула 2007, СГПП/Ц/90/Д/1295/2004). Обавеза истраживања нестанака и убистава такође је утврђена у Декларацији УН-а о заштити свих особа од принудног нестанка (А/Res/47/133, 18. децембар 1992.) и додатно је разрађена у смерницама УН-а као што су Приручник УН-а о ефикасној превенцији и истрази ванправних арбитрарних и преких егзекуција (1991) и „Смернице о спровођењу истрага Уједињених нација у вези са наводним масакрима“ (1995.). Важност обавезе је потврђена усвајањем Међународне конвенције за заштиту свих особа од принудног нестанка 2006. године, која је ступила на снагу 23. децембра 2010. године.

58. Да би се бавила тврдњама жалиоца, Комисија се посебно осврће на добро утврђену судску праксу Европског суда за људска права о процедуралним обавезама сходно члану 2 ЕКЉП. Суд је сматрао да „Обавеза заштите права на живот сходно члану 2 Конвенције, тумачена заједно са општом дужношћу државе сходно члану 1 Конвенције „да осигура свакоме унутар [своје] надлежности права и слободе дефинисане у Конвенцији“, имплицитно захтева постојање неког облика ефикасне званичне истраге када су појединци убијени (видети, *mutatis mutandis*, ЕСЉП, *Мекен и остали против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 27. септембра 1995, § 161, Серија А бр. 324; и ЕСЉП, *Каја против Турске*, пресуда од 19. фебруара 1998, § 105, Извештаји 1998-I; видети такође ЕСЉП, *Јасинкис против Летоније*, бр. 45744/08, пресуда од 21. децембра 2010, § 71). Обавеза спровођења такве истраге проистиче у свим случајевима убистава и осталих сумњивих смртних случајева, без обзира на то да ли су починиоци приватна лица или државни агенти или су непознати (видети ЕСЉП, *Колеви против Бугарске*, бр. 1108/02, пресуда од 5. новембра 2009, § 191)
59. Европски суд за људска права је такође навео да процедурална обавеза пружања неког облика ефикасне званичне истраге такође постоји када је појединац нестао под околностима опасним по живот и није ограничена на случајеве када је очигледно да је нестанак проузрокован од стране државног агента (видети ЕСЉП [ВВ], *Варнава и остали против Турске*, наведен у § 49 изнад у тексту, при § 136).
60. Надлежни органи морају сами предузети радње када им се скрене пажња на одређени предмет и не смеју препустити подношење формалне жалбе или преузимање одговорности за спровођење било каквих истражних поступака иницијативи блиских сродника (видети ЕСЉП, *Ахмет Озкан и остали против Турске*, бр. 21689/93, пресуда од 6. априла 2004, § 310, видети такође ЕСЉП, *Исајева против Русије*, бр. 57950/00, пресуда од 24. фебруара 2005, § 210).
61. Успостављајући стандарде ефикасне истраге, Суд је навео да „истрага, поред независности, приступачности за породицу жртве, спровођења разумном брзином и експедитивношћу, пружања довољног елемента јавне критике истраге и њених резултата, такође мора бити ефикасна у смислу да може довести до утврђивања тога да ли је смрт изазвана незаконитим путем и, ако је то случај, до идентификације и кажњавања одговорних лица (видети ЕСЉП [ВВ], *Варнава и остали против Турске*, наведен изнад у § 49; при § 191; видети такође ЕСЉП, *Палић против Босне и Херцеговине*, бр. 4704/04, пресуда од 15. фебруара 2011, § 63). То није обавеза пружања резултата, већ употребе средстава. Надлежни органи морају предузети све разумне кораке које могу да предузму да би обезбедили доказе који се тичу инцидента, укључујући, између осталог, сведочења очевидаца, форензичке доказе и, када је то применљиво, аутопсију која пружа потпун и тачан запис о повреди и објективну анализу клиничких налаза, укључујући узрок смрти. Сваки недостатак у истрази који спречава да се њоме установи узрок смрти или одговорна особа или особе ствара ризик да таква истрага неће испунити овај стандард (видети ЕСЉП, *Ахмет Озкан и остали против Турске*, наведен горе у тексту, при § 312; и *Исајева против Русије*, наведен горе у тексту, при § 212).

62. Конкретно, закључак истраге мора бити заснован на детаљној, објективној и непристрасној анализи свих релевантних елемената. Пропуст праћења очигледног следа истраге нарушава, у одлучујућој мери, могућност да се њоме утврде околности случаја и идентитет одговорних лица (видети ЕСЈП, *Колеви против Бугарске*, наведен изнад у § 58, при § 201). Међутим, природа и степен разматрања којима се испуњава минимални праг ефикасности истраге зависи од околности конкретног случаја. Они се морају проценити на основу релевантних чињеница и у погледу практичних реалних околности истражних радњи (видети ЕСЈП, *Велсеа и Мазаре против Румуније*, бр. 64301/01, пресуда од 1. децембра 2009, § 105).
63. Посебно у погледу несталих особа које су касније пронађене мртве, Суд је навео да се поступцима ексхумације и идентификације посмртних остатака не исцрпљује обавеза сходно члану 2 ЕКЈП. Суд сматра да „процедурална обавеза која проистиче из нестанка генерално не престаје све док су локација и судбина особе неизвесни, те је она стога континуираног карактера“ (случај ЕСЈП *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен у § 61 изнад, при §46; у истом смислу, случај ЕСЈП [ВВ], *Варнава и остали против Турске*, наведен изнад у § 49, при § 148, *Аслаканова и остали против Русије*, бр. 2944/06 и остали, пресуда од 18. децембра 2012, § 122). Међутим, Суд такође наглашава да ова процедурална обавеза „не престаје да постоји чак ни након проналажења тела ... Тиме се само расветљава један аспект судбине несталиг лица и генерално остаје обавеза да се објасни нестанак и смрт, као и да се идентификује и кривично гони сваки починитељ незаконитих дела који има везе са тим нестанком и смрћу“ (случај *Палић против Босне и Херцеговине*, предмет ЕСЈП наведен изнад, у § 46; у истом смислу случај *Варнава и остали против Турске*, предмет ЕСЈП [ВВ] наведен изнад, у § 49, при § 145). Иако проналажење и накнадна идентификација посмртних остатака жртве сами по себи могу представљати значајан успех, процедурална обавеза сходно члану 2 и даље постоји (видети случај *Палић против Босне и Херцеговине*, предмет ЕСЈП наведен изнад, у § 64).
64. Што се тиче захтева за јавним надзором, Суд је даље навео да мора постојати довољан елемент јавног надзора над истрагом или њеним исходима да би се осигурала одговорност у пракси, као и у теорији. Потребан степен јавне критике може се знатно разликовати од случаја до случаја. Међутим, у свим случајевима, најближи сродник жртве мора бити укључен у поступак у оној мери која је неопходна за заштиту његових или њених легитимних интереса (видети случај ЕСЈП, *Ахмет Озкан и остали*, наведен у § 60 изнад, при §§ 311-314; ЕСЈП, *Исајева против Русије*, наведен у § 60 изнад, при §§ 211-214 и случајеве наведене у њему; ЕСЈП [ВВ], *Ал-Скеини и остали против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 7. јула 2011, бр. 55721/07, § 167, ЕКЈП 2011.).
- с) *Применљивост члана 2 на контекст Косова*
65. Комисија је свесна чињенице да су се убиство, као и отмица и вероватно убиство жртава догодили убрзо након распоређивања УНМИК-а на Косову одмах након оружаног сукоба, када су били распрострањени криминал, насиље и мањак безбедности.

66. Са своје стране, СПГС не оспорава чињеницу да је УНМИК имао обавезу да истражи случај о коме је овде реч сходно члану 2 ЕКЈП. Међутим, према наводима СПГС-а, јединствене околности које припадају контексту Косова и распоређивању УНМИК-а у првој фази његове мисије треба да буду узете у обзир приликом процене да ли је ова истрага у складу са чланом 2 ЕКЈП. У суштини, СПГС тврди да на УНМИК није могуће применити исте стандарде који се примењују на државу у уобичајеној ситуацији.
67. Комисија сматра да аргументи које је изнео СПГС покрећу два главна питања: прво питање је да ли стандарди члана 2 настављају да се примењују у ситуацији када постоји сукоб или опште насиље, а друго је да ли треба сматрати да се такви стандарди у потпуности примењују на УНМИК, посебно током прве фазе његове мисије.
68. Што се тиче применљивости члана 2 на УНМИК, Комисија подсећа да је, након усвајања Уредбе УНМИК-а бр. 1999/1 25. јула 1999. године, УНМИК преузео обавезу поштовања међународно признатих стандарда у погледу људских права при обављању својих функција. Ово прихватање обавеза детаљно је описано у Уредби УНМИК-а бр. 1999/24 од 12. децембра 1999. године, према којој је УНМИК прихватио обавезе сходно одређеним инструментима који се тичу људских права, укључујући ЕКЈП. С тим у вези, Комисија је већ закључила да је тачно да се привремени карактер УНМИК-а и тешкоће с њим у вези морају прописно узети у обзир у погледу бројних ситуација, али ни у ком случају се ови елементи не смеју схватити као изговор за смањење стандарда у поштовању људских права, који су прописно уграђени у мандат УНМИК-а (видети случај ХРАП, *Милогорић и остали*, бр. 38/08, 58/08, 61/08, 63/08 и 69/08, мишљење од 24. марта 2011, § 44; случај *Бериша и остали*, бр. 27/08 и остали, мишљење од 23. фебруара 2011, § 25; случај *Лалић и остали*, бр. 09/08 и остали, мишљење од 9. јуна 2012, § 22).
69. У погледу применљивости члана 2 на ситуације у којима постоји сукоб или опште насиље, Комисија подсећа да је Европски суд за људска права утврдио применљивост члана 2 на постконфликтне ситуације, укључујући оне у земљама бивше Југославије (видети, између осталих примера, случај ЕСЈП, *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен изнад у § 61 горе у тексту и случај ЕСЈП, *Јуларић против Хрватске*, бр. 20106/06, пресуда од 20. јануара 2011.). Суд даље наводи да процедурална обавеза сходно члану 2 наставља да се примењује на „тешке безбедносне околности, укључујући оне у контексту оружаног сукоба“ (видети ЕСЈП [ВВ], *Ал-Скеини и остали против Уједињеног Краљевства*, наведен изнад у § 64, при § 164; видети такође случај *Гулеч против Турске*, пресуда ЕСЈП од 27. јула 1998, § 81, Извештаји 1998-IV; случај *Ерги против Турске*, пресуда ЕСЈП од 28. јула 1998, §§ 79 и 82, Извештаји 1998-IV; случај *Ахмет Озкан и остали против Турске*, наведен изнад у § 60, при §§ 85-90, 309-320 и 326-330; случај *Исајева против Русије*, наведен изнад у § 60, при §§ 180 и 210; случај *Канлибаши против Турске*, бр. 32444/96, пресуда ЕСЈП од 8. децембра 2005, §§ 39-51).
70. Суд је признао да „када до смрти [и нестанака] које треба истражити према члану 2 дође под околностима општег насиља, оружаног сукоба или побуне, истражитељи могу наићи на препреке и конкретна ограничења могу захтевати

употребу мање ефикасних мера истраге или могу довести до одлагања истраге“ (видети случај ЕСЉП [ВВ], *Ал-Скени и остали против Уједињеног Краљевства*, наведен изнад при §164; ЕСЉП, *Базоркина против Русије*, бр. 69481/01, пресуда од 27. јула 2006, § 121). Суд је ипак закључио да „обавеза према члану 2 која се тиче заштите живота подразумева да, чак и у тешким безбедносним условима, морају бити предузети сви разумни кораци како би се обезбедила ефикасна, независна истрага у вези са наводним кршењима права на живот (видети, између осталих примера, ЕСЉП, случај *Каја против Турске*, наведен у § 58 изнад, при §§ 86-92; ЕСЉП, случај *Ерги против Турске*, наведен изнад, при §§ 82-85; ЕСЉП [ВВ] *Танрикулу против Турске*, бр. 23763/94, пресуда од 8. јула 1999, §§ 101-110, ЕКЉП 1999-IV; ЕСЉП, *Кашијев и Акајева против Русије*, бр. 57942/00 и 57945/00, пресуда од 24. фебруара 2005, §§ 156-166; ЕСЉП, *Исајева против Русије*, наведен изнад у §§ 215-224; ЕСЉП *Мусајев и остали против Русије*, бр. 57941/00 и остали, пресуда од 26. јула 2007, §§ 158-165).

71. Слично томе, КЉП је закључио да се право на живот, укључујући процедуралне гаранције, сматра врховним правом од кога није дозвољено никакво одступање чак ни у ванредним околностима када је угрожен живот нације (видети, КЉП, Општи коментар бр. 6, наведен изнад у § 57, при § 1; КЉП, *Абубакар Амиров и Аизан Амирова против Руске Федерације*, 22. април 2009, § 11.2, СГПП/Ц/95/Д/1447/2006). Такође, КЉП је напоменуо применљивост чланова 2 (3), 6 и 7 МСГПП, уз посебни осврт на УНМИК-ову обавезу да спроведе ваљане истраге у вези са нестанцима и отмицама на Косову (видети КЉП, *Закључне примедбе Комитета за људска права: Косово (Србија)*, 14. август 2006, §§ 12-13, СГПП/Ц/УНК/ЦО/1).
72. Комисија разуме потешкоће са којима се УНМИК сусрео током прве фазе свог ангажовања. Комисија напомиње да је одговарајућа важност која је дата питању несталих лица на Косову значила да је УНМИК морао да узме у обзир како хуманитарну, тако и кривичну димензију ситуације. Конкретно, Комисија сматра да су важност која се приписује кривичним истрагама и потешкоће на Косову које су ограничиле могућност истражних органа да спроведу такве истраге, као што је описао СПГС, довеле до тога да од кључног значаја буде да УНМИК од самог почетка успостави окружење које погодује обављању значајних истрага. Ово подразумева успостављање система који обухвата елементе попут расподеле свеобухватне одговорности по питању надзора и праћења напретка истрага, обезбеђивања редовних извештаја о напретку истрага као и поступка прописне предаје случајева међу службеницима или јединицама полиције УНМИК-а. Такав систем би такође требало да узме у обзир потребу за заштитом жртава и сведока (видети, *mutatis mutandis*, случај *P.P. и остали против Мађарске*, бр. 19400/11, пресуда ЕСЉП од 4. децембра 2012, §§ 28-32), као и да се размотри нарочита рањивост расељених лица у периоду након сукоба (видети ЕСЉП [ВВ], *Саргсиан против Азербејџана*, бр. 40167/06, одлука од 14. децембра 2011, § 145; и ЕСЉП [ВВ], *Чигаров и остали против Јерменије*, бр. 13216/05, одлука од 14. децембра 2011, § 146). Иако схвата да је до распоређивања и организовања полиције и правосудног апарата дошло постепено, Комисија сматра да је овај процес завршен 2003. године када су полиција и правосудни систем на Косову описани као „добро функционишући“ и „одрживи“ од стране Генералног секретара УН-а (видети § 16 изнад).

73. Комисија даље напомиње да њен задатак није да испита релевантну праксу или наводне препреке спровођењу ефикасне истраге *in abstracto*, већ само у вези са њиховом конкретном применом на одређене околности везане за ситуацију која је предмет жалбе пред Комисијом (видети ЕСЈП, *Броган и остали против Уједињеног Краљевства*, пресуда од 29. новембра 1988, § 53, Серија А, бр. 145-Б). Комисија се стога слаже са СПГС-ом да природа и степен разматрања да ли ефикасност истраге испуњава минимални праг зависе од околности одређеног предмета. Из тих разлога, Комисија сматра да ће утврдити, у погледу сваког предмета, да ли су предузети сви разумни кораци за спровођење ефикасне истраге као што то налаже члан 2, узимајући у обзир реалне околности истражних активности на Косову.

d) *Усаглашеност са захтевима члана 2 у овом предмету*

74. У погледу околности везаних за овај случај, Комисија напомиње да је од самог почетка истраге било очигледних недостатака у њеном спровођењу. Међутим, у светлу горе описаних напомена у вези са њеном ограниченом временском надлежношћу (видети § 49 горе у тексту), Комисија подсећа да је она надлежна *ratione temporis* да процењује усклађеност истраге са чланом 2 ЕКЈП само за период након 23. априла 2005. године, узимајући у обзир статус предмета тог датума (ЕСЈП, *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен изнад у § 81, при § 70). Период који је предмет разматрања завршава се 9. децембра 2008. године, када је ЕУЛЕКС преузео одговорност у области спровођења правде (видети §§ 18-19 изнад).

75. Што се тиче првог елемента процедуралне обавезе, Комисија примећује да су посмртни остаци жртава „А“, „Б“, и „В“ ексхумирани, идентификовани и враћени породици:

- у погледу жртве „А“, ексхумација је извршена 14. септембра 2004. године; обдукција посмртних остатака је обављена кратко након тога а идентификација путем ДНК анализе 26. септембра 2005. године. Породица је обавештена 5. априла 2006. године, а посмртне остатке је ЕУЛЕКС вратио породици, на њен захтев, 12. августа 2010. године;
- у погледу жртве „Б“, ексхумација је извршена 5 новембра 2003. године; обдукција посмртних остатака је обављена 13. децембра 2003. године, а идентификација путем ДНК анализе нешто пре 31. октобра 2005. године. Посмртни остаци су враћени породици, на њен захтев, 8. децембра 2010. године.
- У погледу жртве „В“, ексхумацију посмртних остатака је извршио МКНЛ 10. августа 2000. године а обдукција је обављена 23. августа 2000. године. Црвени крст је прикупио анте-мортем податке и ДНК узорке 14. јануара 2005. године. Посмртни остаци су идентификовани ДНК анализом 26. септембра 2005. године и касније их је ЕУЛЕКС предао породици, на њен захтев, 12. августа 2010. године.

76. Комисија сматра да је податак да, у погледу жртве „Г“ ЈНЛ полиције УНМИК-а није доставила никакав спис, вероватно последица чињенице да је тело пронађено непосредно након смрти и сахрањено на познатој локацији. Тако уопште није

покренуто питање nestalog лица и самим тим није спроведена никаква истрага. Пошто је прихватила ту могућност, Комисија напомиње да то није требало да има било каквог утицаја на спровођење истраге у вези са околностима убиства ове жртве, идентификације починилаца и довођење истих пред лице правде.

77. У погледу списка који се тиче потраге за жртвом „Д“, он садржи једино анте-мортем податке које је МКЦК сакупио датума који није познат, а који је касније предат полицији УНМИК-а, као и потврду да се ова особа и даље води као nestала (видети § 36 горе у тексту).
78. Такође, истражитељи ЈНЛ-а пронашли су сведоке и обавили разговор са њима у вези да убиством свих жртава, и њихово сведочење је представљало јасне трагове за даљу истрагу (видети §§ 29-31 горе у тексту).
79. Комисија се сада враћа на истрагу коју је спровела полиција УНМИК-а и циљу идентификације починилаца и довођења истих пред лице правде, што представља други елемент процедуралне обавезе из члана 2 ЕКЉП.
80. Комисија напомиње да, након преузимања предмета од ЈНЛ-а у августу 2005. године, у спису није забележена ниједна активност ЈИРЗ-а осим уписа предмета у његову базу података и додељивања предметног броја. До оваквог стања је дошло упркос чињеници да су у пропратном писму истражитеља ЈНЛ-а (поменутом у § 38, горе у тексту) јасно наведени очигледни трагови које је требало пратити *ad minimum*. У „предметном извештају“ који је сачинио ЈИРЗ при УНМИК-у, датираном на 8. октобар 2007. године, наводи се да је ЈИРЗ добро примио и разумео информације, с обзиром на то да су информације о сведоцима и осумњиченима такође садржане у том извештају. Такође, чини се да ЈИРЗ није уложио никакве напоре да прати захтев који је ЈНЛ упутио Интерполу (споменут у § 35 горе у тексту).
81. Што се тиче захтева за брзином и ефикасношћу, Комисија има у виду да је код сваке истраге, а нарочито истраге убиства, од кључне важности почетна фаза и да она мора да испуни два главна циља: да се утврди правац истраге и да се обезбеди очување и сакупљање доказа за потребе могућег судског поступка.
82. Из списка се чини да истрага оба елемента обавезе из члана 2 ЕКЉП није почела пре 2005. године, односно скоро шест година након што су почињени наводни злочини.
83. Прве документоване активности у овом правцу биле су обављање разговора са сведоцима у јуну и јулу 2005. године. Иако су ови разговори обављени скоро шест година након убистава, прикупљен је материјални доказ. Међутим, овај кључни доказ остао је изолован пошто није био нити поткрепљен нити оповргнут нечим другим услед недостатка даље адекватне истраге. У истражном спису нису забележени никакви покушаји од стране полиције УНМИК-а да се идентификују именовани сведоци у циљу прикупљања нових доказа (они су контактирани једино ради прикупљања ДНК узорака), или проналажења и интервјуисања осумњичених. ЈИРЗ чак није ни покушао да пронађе наводно место злочина и да

га истражи, барем формално, како би боље разумео околности злочина у поступку истраге. Ово је основни корак у случајевима када нема довољно доказа.

84. Комисија такође узима у обзир чињеницу да би адекватна истрага тако озбиљних злочина, поред очигледног минимума активности споменутог горе у тексту, требало да обухвати барем идентификацију и обављање разговора са појединцима који живе или су се нашли у области злочина, нарочито са онима који су били присутни у селу тога дана и који би могли да посведоче о нечему; особама које су познавале жртве; особама које су познавале осумњичене или знале нешто о њима када се истима ушло у траг, као и са особама којима су били познати могући мотиви.
85. Комисија узима у обзир чињеницу да је у истражном спису требало да се нађу записи разговора са свим потенцијалним сведоцима кривичног дела као и са породицом жртава. У свим случајевима, такви разговори би требало да се обаве што је пре могуће и требало би да буду забележени и сачувани у предметном спису⁴. Пропуст да се обави званичан разговор са особама за које се верује да су укључене у отмицу би додатно подрио ефикасност истраге.
86. У погледу ове истраге, Комисија примећује да у спису не постоје потписани записници разговора са једина два сведока. Очигледно је да овакве изјаве не би биле прихваћене као прихватљив доказ уколико би овај случај икада доспео у судски поступак. Комисија мора стога да закључи да су, у погледу спровођења ових поступака у истрази, постојали озбиљни недостаци по питању ефикасности истраге.
87. Циљ истраге у погледу другог елемента процедуралне обавезе из члана 2 ЕКЉП био је да се открије истина о догађајима који су довели до убиства жртава. Да би се овај циљ остварио, било је неопходно да они који су спроводили истрагу прибаве и сачувају доказни материјал који се односи на отмицу, како би помогли сваком могућем будућем кривичном гоњењу одговорних; идентификују могуће сведоке и од њих узму изјаве везане за убиство; идентификују, испитају и, по потреби, лише слободе особе умешане у убиство, а све са тежњом да се оствари коначан циљ, односно да се осумњичени починилац/починиоци доведе/доведу пред надлежни суд. Чак и ако они појединачно одговорни за злочин нису идентификовани, УНМИК је био у обавези да користи сва средства која су му била на располагању да редовно разматра напредак истраге како би се уверио да нису изашле на видело нове чињенице. Међутим, у овом случају нема доказа да је овај спис подвргнут разматрању.
88. У погледу периода током ког је имала правну надлежност, почевши од 23. априла 2005. године, Комисија напомиње да одлагања у покретању и завршавању истраге увелико спадају у период њене временске надлежности. Након тог критичног датума и даље је, дакле, постојао пропуст по питању спровођења неопходних

⁴ Видети: Приручник Уједињених нација о ефикасној превенцији и истрази ванправних, произвољних и преких егзекуција, усвојен 24. маја 1989. године од стране Економског и социјалног савета, Резолуција 1989/65.

истражних радњи, у складу са континуираном обавезом истраге (видети § 63 изнад), чиме је процена целе истраге доведена у временски период под надлежношћу Комисије. Комисија је свесна чињенице да дужност спровођења истраге такође не треба да се прекрши због тога што истрага не производи задовољавајући резултат. Ипак, таква истрага мора да се спроведе на озбиљан начин и не сме да буде пука формалност.

89. На крају, што се тиче доступности истраге породици, Комисија напомиње да се не оспорава чињеница да жалилац уопште није обавештен о статусу истраге.
90. Што се тиче захтева за јавним надзором, Комисија подсећа да члан 2 такође предвиђа да жртвин сродник мора да буде укључен у истрагу у мери која је неопходна за очување његовог или њеног легитимног интереса (видети ЕСЉП, *Тахсин Акар против Турске*, бр. 26307/95, пресуда од 8. априла 2004, § 226, *Таниш против Турске*, бр. 65899/01, пресуда од 2. августа 2005. године, § 204). У том погледу, жалилац није добио никакву повратну информацију од УНМИК-а у вези истраге поводом убиства, као и отмице и вероватног убиства, жртава. Као што је Комисија већ напоменула, од жалиоца такође уопште није узета ниједна изјава.
91. Комисија узима у обзир чињеницу да се одмах након отмице и убиства жртава жалилац иселио са Косова чиме је отежано успостављање контакта са полицијом УНМИК-а. Међутим, Комисија прво напомиње да спис који јој је достављен не одражава никакве напоре полиције УНМИК-а да контактира или потражи жалиоца. Истовремено, неке особе које су можда биле упознате са тим где се жалилац налази, именоване су у спису. Друго, на захтев Комисије је одмах достављена адреса жалиоца, што указује на то да се исти поступак могао једноставно предузети и од стране полиције УНМИК-а.
92. Комисија стога сматра да жалилац није имао приступ истрази како то налаже члан 2.
93. Стога, из горенаведених разлога Комисија закључује да је УНМИК прекршио своје обавезе да спроведе ефикасну истрагу сходно члану 2 ЕКЉП.

В. Наводно кршење члана 3 ЕКЉП

94. Комисија сматра да се жалилац позива, у суштини, на повреду права на забрану нечовечног или понижавајућег поступања, загарантованог чланом 3 ЕКЉП, у погледу околности везаних за отмицу и вероватно убиство жртве „Д“.

1. Опсег разматрања Комисије

95. Комисија ће размотрити наводе сходно члану 3 ЕКЉП, примењујући исти опсег разматрања који је предвиђен чланом 2 (видети §§ 42-47 горе у тексту).
96. Комисија подсећа да је Европски суд за људска права закључио у много наврата да ситуација принудног нестанка покреће повреду члана 3 у погледу блиских сродника жртве. Суд наглашава да, у вези са чланом 3, „суштина те повреде не лежи толико у чињеници да је члан породице „нестао“, већ се односи на реакције

и ставове надлежних органа на насталу ситуацију након што им је предочена“ (видети нпр. ЕСЉП (ВВ), *Чакићи против Турске*, бр. 23657/94, пресуда од 8. јула 1999, § 98, *ЕКЉП*, 1999-IV; ЕСЉП (ВВ), *Кипар против Турске*, бр. 25781/94, пресуда од 10. маја 2001, § 156, *ЕКЉП*, 2001-IV; ЕСЉП, *Орхан против Турске*, бр. 25656/94, пресуда од 18. јуна 2002, § 358; ЕСЉП, *Базоркина против Русије*, наведен изнад у § 70, при § 139; ЕСЉП, *Палић против Босне и Херцеговине*, наведен изнад у § 61, при § 74; ЕСЉП, *Алпату Исраилова против Русије*, бр. 15438/05, пресуда од 14. марта 2013, § 69; видети такође ХРАП, *Здравковић*, бр. 46/08, одлука од 17. априла 2009, § 41). „Сродник може тврдити да је директна жртва понашања надлежних органа поготово у погледу тих реакција и ставова“ (видети, између осталих, ЕСЉП, *Ер и остали против Турске*, бр. 23016/04, пресуда од 31. јула 2012, § 94).

97. На крају, када се ради о душевној патњи изазваној реакцијама надлежних органа на нестанак, наводна повреда је у супротности са материјалним елементом члана 3 ЕКЉП, а не процедуралним елементом, као што је случај у погледу члана 2 (ЕСЉП, *Гелајев против Русије*, бр. 20216/07, пресуда од 15. јула 2010, §§ 147-148).

2. Поднесци страна

98. Жалилац наводи му је изостанак информација уз неизвесност у вези са отмицом жртве „Д“, поготово услед пропуста УНМИК-а да ваљано истражи њен нестанак, изазвао душевну бол.
99. У својим примедбама на меритум предмета, СПГС побија свако кршење члана 3 ЕКЉП из разлога што не постоји изричита тврдња да је УНМИК-ова неактивност у погледу проналажења посмртних остатака жртве „Д“ изазвала душевну бол и патњу жалиоцу. Наведена патња је последица убиства и нестанка жртве, и као таква се не може приписати УНМИК-у.

3. Процена Комисије

а) Општа начела која се тичу обавезе сходно члану 3

100. Као и члан 2, члан 3 ЕКЉП обухвата једну од основних вредности у демократским друштвима (ЕСЉП, *Талат Тене против Турске*, бр. 31247/96, од 21. децембра 2004, § 47; ЕСЉП (ВВ), *Иласку и остали против Молдавије и Русије*, бр. 48787/99, пресуда од 8. јула 2004, *ЕКЉП*, 2004-VII, § 424). Као што то потврђује апсолутни карактер који члан 15 § 2 ЕКЉП даје забрани мучења и нечовечног и понижавајућег поступања, та забрана се примењује чак и у најтежим околностима.
101. Наводећи општа начела применљива на ситуације у којима је наводно дошло до кршења обавезе сходно члану 3 ЕКЉП, Комисија напомиње да феномен нестанка представља сложен облик кршења људских права који се мора разумети и са којим се мора суочити на интегралан начин (видети случај ИАСЉП, *Веласкез Родригез против Хондураса*, наведен изнад у § 57, при § 150).

102. Комисија примећује да се обавеза сходно члану 3 ЕКЉП разликује од процедуралне обавезе надлежних органа сходно члану 2. Док се потоњом од надлежних органа захтева да предузму одређене правне радње које могу довести до идентификације и кажњавања одговорних лица, прва поменута обавеза је општија, више је хуманитарног карактера и односи се на реакцију надлежних органа на патњу сродника лица која су нестала или су убијена.
103. КЉП такође препознаје нестанке као озбиљно кршење људских права. У својој одлуци од 21. јула 1983. године, у предмету *Квинтерос против Уругваја*, Комитет је навео да нестани представљају озбиљна кршења права сродника несталога лица, који пате услед душевног бола који траје све док траје неизвесност у погледу судбине њихових вољених, често и више година (видети КЉП, *Квинтерос против Уругваја*, Саопштење бр. 107/1981, У. Н. док. СГПП/Ц/ОП/2 при 138 (1990), § 14). Поред тога, у својој одлуци од 15. јула 1994. у предмету *Мохика против Доминиканске Републике*, КЉП је сматрао да је „нестанак лица нераскидиво повезан са поступањем које представља повреду члана 7 [Споразума]“, којим се такође забрањује мучење, нечовечно или понижавајуће поступање и кажњавање (видети КЉП, *Мохика против Доминиканске Републике*, Саопштење бр. 449/1991, У. Н. док. СГПП/Ц/51/Д/449/1991 (1994), § 5.7).
104. По питању тога да ли се чланови породице нестале особе могу сматрати жртвама поступања које је супротно члану 3 ЕКЉП, Комисија се позива на судску праксу Европског суда за људска права и на своју сопствену судску праксу. Европски суд прихвата такву могућност, што зависи од постојања „нарочитих чинилаца који доводе до тога да патња коју преживљава [члан породице] добије димензију и одлике различите од емоционалне туге каква се може сматрати неизбежном код особа које су у сродству са жртвом тешког кршења људских права“. Суд даље сматра да „у пресудне елементе спадају непосредност крвног сродства, конкретне околности везане за породични однос, мера у којој је члан породице био сведок предметних догађаја, ангажованост члана породице у покушају да прикупи информације о несталој особи и начин на који су надлежни органи одговорили на такво распитивање“ (видети ЕСЉП, *Бајасајева и остали против Русије*, бр. 15441/05 и 20731/04, пресуда од 28. маја 2009, § 159; ЕСЉП, случај *Ер и остали против Турске*, наведен изнад у § 96, при § 94).
105. Комисија напомиње да, при процени емоционалне патње жртва, Европски суд такође разматра следеће околности: трајање самог нестанка и периода током којег није било информација о судбини несталога лица и истрази коју воде надлежни органи; изостанак било какве „смилене“ акције надлежних органа, упркос чињеници да су им се жалиоци обратили како би пријавили нестанак свог сродника и поделили са њима информације које имају; изостанак могућег објашњења или информација о судбини несталога сродника упркос личним или писменим упитима упућеним званичним органима (видети, између осталих предмета, ЕСЉП, *Ер и остали против Турске*, наведен изнад у § 96, при § 96; ЕСЉП, *Османоглу против Турске*, бр. 48804/99, пресуда од 24. јануара 2008, § 97). Још један фактор који утиче на закључак да је дошло до повреде члана 3 ЕКЉП је дуготрајан карактер психичке патње сродника жртве нестанка (ЕСЉП, *Салаков и Ислијамова против Украјине*, бр. 28005/08, пресуда од 14. марта 2013, § 201).

106. КЉП је такође разматрао то питање и препознао чланове породица несталих лица као жртве повреде члана 7 Споразума: родитеље (*Бушерф против Алжира*, Саопштење бр. 1196/2003, разматрања од 30. марта 2006, § 9.7, СГПП/Ц/86/Д/1196/2003), децу (*Зарзи против Алжира*, Саопштење бр. 1780/2008, разматрања од 22. марта 2011, § 7.6, СГПП/Ц/101/Д/1780/2008), браћу и сестре (*Ел Абани против Либијске Аранске Цамахирије*, Саопштење бр. 1640/2007, разматрања од 26. јула 2010, § 7.5, СГПП/Ц/99/Д/1640/2007), супружнике (*Бусруал против Алжира*, Саопштење бр. 992/2001, разматрања од 30. марта 2006, § 9.8, СГПП/Ц/86/Д/992/2001), тетке/тече, ујне/ујаке, стрине/стричеве (*Беназиза против Алжира*, разматрања од 26. јула 2010, § 10, СГПП/Ц/99/Д/1588/2007), унукe (*ibid.*), па чак и рођакe (*Баиаша против Либијске Аранске Цамахирије*, разматрања од 20. октобра 2010, § 7.5, СГПП/Ц/100/Д/1776/2008). Комитет оправдава овако широко разумевање статуса жртве због патње и бола који су начињени члановима породица нестанком особе, који су често појачани недовољним напорима надлежних органа да истраже нестанак како би установили судбину жртве и извели починиоце пред лице правде (*Абуседра против Либијске Аранске Цамахирије*, Саопштење бр. 1751/2008, разматрања од 25. октобра 2010, § 7.5, СГПП/Ц/100/Д/1751/2008). У случају *Амиров против Руске Федерације*, Комитет је приметио да „без жеље да наведе све околности индиректног стварања жртава, Комитет сматра да пропусти државе као стране која је одговорна за спровођење обавеза истраживања и разјашњавања околности злочина који је претрпела директна жртва обично може представљати фактор.“ Додатни фактори могу бити неопходни. У овом случају, Комитет напомиње ужасне услове у којима је аутор пронашао осакаћене посмртне остатке своје супруге (...), након одуговлачених, спорадичних мера које су предузете како би се истражиле околности које су довеле до горепомнутих закључака о постојању повреда чланова 6 и 7, тумачених заједно са чланом 2, ставом 3. Комитет сматра да, узете у обзир заједно, околности захтевају да Комитет закључи да су и права аутора сходно члану 7 такође прекршена“ (*Амиров против Руске Федерације*, Саопштење, наведено изнад у § 71, при § 11.7).
107. Комисија такође узима у обзир да је Евопски суд за људска права утврдио да се његова анализа реакције надлежних органа „не ограничава на било коју одређену манифестацију ставова надлежних органа, изоловане инциденте или процедуралне поступке; напротив, Суд даје општу и дуготрајну процену начина на који су надлежни органи тужене Државе реаговали на упите подносиоца жалбе“ (видети ЕСЉП, *Јановијец и остали против Русије*, бр. 55508/07 и 29520/09, пресуда од 16. априла 2012. године, § 152).
108. У том погледу, став Европског суда је да би закључци сходно процедуралном проширењу члана 2 такође били директно релевантни при разматрању постојања повреде члана 3 (видети ЕСЉП, *Басајева и остали против Русије*, бр. 15441/05 и 20731/04, пресуда од 28. маја 2009, § 109; ЕСЉП, *Гелајев против Русије*, бр. 20216/07, предмет наведен изнад у § 97, при § 147; ЕСЉП, *Базоркина против Русије*, предмет наведен изнад у § 70, при § 140).

109. Комисија примећује да је Европски суд већ установио повреде члана 3 ЕКЉП у погледу нестанака где је закључено да је сама Држава одговорна за отмицу (видети ЕСЉП, *Лулујев и остали против Русије*, бр. 69480/01, пресуда од 9. новембра 2006, §§ 117-118; ЕСЉП, *Кукајев против Русије*, бр. 29361/02, пресуда од 15. новембра 2007, §§ 107-110). Међутим, супротно томе, у случају који Комисија разматра, УНМИК ни на који начин није умешан у сам нестанак и УНМИК се не може сматрати одговорним за душевну патњу подносиоца жалбе која јој је узрокована почињеним злочином.
110. Комисија узима у обзир да је, у изостанку закључка о одговорности Државе за нестанак, Европски суд пресудио да није убеђен да је понашање надлежних органа, иако немарно у довољној мери да представља кршење члана 2 у његовом процедуралном аспекту, могло само по себи изазвати душевну патњу подносиоца жалбе већу од минималног нивоа јачине који је неопходан да би се сматрало да поступање лежи унутар опсега члана 3 (видети, између осталих случајева, ЕСЉП, *Товсултанова против Русије*, бр. 26974/06, пресуда од 17. јуна 2010, § 104; ЕСЉП, *Шафијева против Русије*, бр. 49379/09, пресуда од 3. маја 2012, § 103).
111. Узимајући у обзир то становиште, Комисија је мишљења да у овој ситуацији може извући јаке закључке из расположивих установљених чињеница релевантних за жалбу која је пред њом.

b) Применљивост члана 3 на контекст Косова

112. У погледу применљивости горенаведених стандарда на контекст Косова, Комисија се прво позива на своје разматрање истог питања у вези са чланом 2, наведено горе у тексту (видети §§ 65-73).
113. Комисија понавља да систем за спровођење закона који добро функционише треба да узме у обзир заштиту потреба жртава и сведока, као и да размотри посебну рањивост расељених лица у пост-конфликтним ситуацијама. Комисија је већ размотрила чињеницу да је Генерални секретар УН-а 2003. године описао систем полиције и правде на Косову као „функционалан“ и „одржив“ (видети § 16 горе у тексту).
114. Комисија поново напомиње да неће размотрити релевантну праксу нити наводне препреке спровођењу ефикасне истраге *in abstracto*, већ само у односу на њихову конкретну примену на дотичну жалбу, узимајући у обзир конкретне околности случаја.
115. Из тих разлога, Комисија сматра да мора да утврди, у вези на сваким случајем, да ли би став и реакције УНМИК-ових органа на нестанак и потрагу жалилаца за информацијама у погледу судбине њихових сродника и кривичне истраге, допринели кршењу обавезе из члана 3, узимајући у обзир реалну ситуацију на Косову у дотичном временском периоду.

c) Усаглашеност са чланом 3 у овом предмету

116. У оквиру ових догађаја, Комисија у овом случају примећује одређен број фактора који, узети заједно у разматрање, покрећу питање повреде члана 3 ЕКЉП.
117. Комисија напомиње блискост породичних веза између жалиоца и жртве „Д“. Сходно томе, Комисија нема сумњи да је жалилац заиста претрпео озбиљан емоционални стрес од јуна 1999. године, када је дошло до отмице жртве „Д“.
118. Комисија понавља да, са становишта члана 3, она може размотрити реакције и ставове УНМИК-а према жалиоцу у целини. Упркос чињеници да је УНМИК извршио упис предмета у вези са убиством и отмицом и вероватним убиством жртава и да су именовани сведоци који су могли да помогну истражитељима у проналажењу жалиоца, није дошло до контакта између њега и УНМИК-а или других органа на Косову по питању ових кривичних истрага. Жалиоцу никада није достављено никакво објашњење нити му је дата било каква информација о томе шта се десило са жртвом „Д“ након отмице. Комисија напомиње да ни полиција УНМИК-а ни тужиоци уопште нису позвали жалиоца да да званичну изјаву и да он никада није обавештен о напретку истраге.
119. Изводећи закључке из пропуста УНМИК-а да достави потпун истражни спис (видети § 25, 53 - 56 горе у тексту) или да пружи могуће објашњење за потпун изостанак истражних активности у погледу отмице и вероватног убиства жртве „Д“, Комисија сматра да је ова ситуација, која се наставила током периода временске надлежности Комисије, изазвала озбиљну неизвесност у вези са судбином жалиочевог сина и статусом истраге.
120. У светлу горенаведеног, Комисија закључује да је жалилац трпео тешку патњу током продуженог и дуготрајног временског периода због начина на који су се органи УНМИК-а бавили кривичном истрагом и због његове немогућности да сазна шта се десило жртви „Д“. У том погледу, очигледно је да, у било каквим околностима, жалилац и даље мора да живи у неизвесности у вези са његовом судбином, што мора да је неподношљиво.
121. Из горенаведених разлога, Комисија закључује да је УНМИК својим понашањем допринео патњи и душевном болу жалиоца, чиме је дошло до кршења члана 3 ЕКЉП.

V. ЗАКЉУЧНИ КОМЕНТАРИ И ПРЕПОРУКЕ

122. У светлу закључака Комисије о овом предмету, Комисија је мишљења да је потребан неки облик накнаде.
123. Комисија напомиње да принудни нестанци и произвољна убиства представљају озбиљна кршења људских права која морају бити истражена од стране надлежних органа, који такође имају обавезу да доведу починиоце пред лице правде под било каквим околностима. Комисија такође напомиње да је, сходно Резолуцији Савета безбедности Уједињених нација 1244 (из 1999. године), УНМИК од 1999. до 2008. године имао примарну одговорност да ефикасно истражи и кривично обради отмицу и убиство жртава „А“, „Б“, „В“ и „Г“, као и отмицу и вероватно

убиство жртве „Д“ и да његов пропуст да то учини представља настављено озбиљно кршење људских права жртава и њихових сродника, поготово права на утврђивање чињеница.

124. Комисија истиче забринутост самог СПГС-а да су неадекватна средства, поготово на почетку УНМИК-ове мисије, довела до тога да испуњавање УНМИК-ових обавеза у погледу људских права буде тешко достигну.
125. Уобичајено би била одговорност УНМИК-а да предузме одговарајуће мере како би стао на крај запаженом кршењу права и, колико је то могуће, исправио последице истог. Међутим, као што је Комисија напоменула горе у тексту (видети § 18), одговорност УНМИК-а која се тиче судства на Косову завршила се 9. децембра 2008. године, када је ЕУЛЕКС преузео потпуну радну контролу у области владавине права. Дакле, УНМИК више није у позицији да предузима мере које ће имати непосредан утицај на истраге које су и даље на чекању пред ЕУЛЕКС-ом или домаћим органима. Такође, након проглашења независности од стране Привремених институција самоуправе Косова 17. фебруара 2008. године и касније, ступањем на снагу косовског устава 15. јуна 2008. године, УНМИК је престао да обавља извршне функције на Косову и та чињеница је ограничила његову могућност да пружи пуну и ефикасну репарацију за извршену повреду права, како је то прописано утврђеним начелима међународног права о људским правима.
126. Комисија сматра да ова чињенична ситуација не ослобађа УНМИК од одговорности да исправи, што је могуће више, последице кршења права за која је одговоран.

У погледу жалиоца и предмета, Комисија сматра прикладним да УНМИК:

- У складу са судском праксом Европског суда за људска права у вези са ситуацијама ограничене надлежности државе (видети ЕСЉП [ВВ], *Иласку и остали против Молдавије и Русије*, бр. 48787/99, наведен изнад у § 100, при § 333, ЕСЉП, *Ал-Садун и Муфди против Уједињеног Краљевства*, бр. 61498/08, пресуда од 2. марта 2010, § 171; ЕСЉП [ВВ], *Катан и остали против Молдавије и Русије*, бр. 43370/04, 8252/05 и 18454/06, пресуда од 19. октобра 2012, § 109), мора тежити томе да, уз сва дипломатска средства која су му доступна у односу на ЕУЛЕКС и косовске власти, добије уверавања да ће се истраге које се односе на случај који се овом приликом разматра бити настављене у складу са захтевима ефикасне истраге предвиђеним чланом 2, да ће се утврдити околности везане за убиство жртава “А”, “Б”, “В” and “Г”, као и за отмицу и вероватно убиство жртве “Д”, и да ће починиоци бити изведени пред лице правде; жалилац и/или други сродник мора бити обавештен о таквом поступку и њима морају бити предата релевантна документа, ако је то потребно;
- Јавно призна, у разумном року, одговорност у вези са пропустом УНМИК-а да адекватно истражи убиства жртава „А“, „Б“, „В“, „Г“ и отмицу и вероватно убиство жртве „Д“, као и са патњом и душевним болом насталим у вези са жртвом „Д“, и јавно се извини жалиоцу у вези са тим;

- Предузме одговарајуће кораке за исплату адекватне надокнаде жалиоцу за моралну штету коју је претрпео због УНМИК-овог пропуста да спроведе ефикасну истрагу, као што је горе наведено.

Комисија такође сматра да је прикладно да УНМИК:

- У складу са Резолуцијом Генералне скупштине УН-а о „Основним начелима и смерницама у вези са правом на правни лек и репарацију за жртве грубог кршења међународног права које се тиче људских права и озбиљног кршења међународног хуманитарног права“ (А/Res/60/147, 21. март 2006. године), предузме одговарајуће кораке, путем других институција повезаних са УН-ом које раде на Косову, домаћих органа и невладиних организација, ради остваривања потпуног и свеобухватног програма репарације, укључујући реституцију, компензацију, рехабилитацију, сатисфакцију и гаранцију да се тако нешто неће поновити, за жртве из свих заједница које су претрпеле озбиљне повреде људских права током и након сукоба на Косову;
- Предузме одговарајуће кораке код надлежних органа Уједињених нација, укључујући Генералног секретара УН-а, ка додељивању одговарајућих људских и финансијских ресурса како би се осигурало да Уједињене нације увек поштују стандарде међународних људских права, укључујући и ситуације када обављају административне и извршне функције на некој територији, и да обезбеди ефикасно и независно надгледање;

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

1. ЗАКЉУЧУЈЕ ДА ЈЕ ДОШЛО ДО КРШЕЊА ПРОЦЕДУРАЛНЕ ОБАВЕЗЕ СХОДНО ЧЛАНУ 2 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ О ЉУДСКИМ ПРАВИМА;

2. ЗАКЉУЧУЈЕ ДА ЈЕ ДОШЛО ДО КРШЕЊА ЧЛАНА 3 ЕВРОПСКЕ КОНВЕНЦИЈЕ ЗА ЉУДСКА ПРАВА У ПОГЛЕДУ НЕСТАНКА И ВЕРОВАТНОГ УБИСТВА ЖРТВЕ „Д“;

3. ПРЕПОРУЧУЈЕ ДА УНМИК:

a. ТРАЖИ ОД ЕУЛЕКСА И ДРУГИХ НАДЛЕЖНИХ ОРГАНА НА КОСОВУ ДА ПРЕДУЗМУ СВЕ МОГУЋЕ КОРАКЕ КАКО БИ ОСИГУРАЛИ ДА СЕ КРИВИЧНА ИСТРАГА У ВЕЗИ СА УБИСТВОМ ЖРТАВА „А“, „Б“, „В“ И „Г“ И ОТМИЦОМ И ВЕРОВАТНИМ УБИСТВОМ ЖРТВЕ „Д“ НАСТАВИ У СКЛАДУ СА ЧЛАНОМ 2 ЕКЉП И ДА ПОЧИНИОЦИ БУДУ ИЗВЕДЕНИ ПРЕД ЛИЦЕ ПРАВДЕ;

- b. ЈАВНО ПРИЗНА ОДГОВОРНОСТ ЗА СВОЈ ПРОПУСТ ДА СПРОВЕДЕ ЕФИКАСНУ ИСТРАГУ У ВЕЗИ СА УБИСТВОМ ЖРТАВА „А“, „Б“, „В“ И „Г“ И ОТМИЦОМ И ВЕРОВАТНИМ УБИСТВОМ ЖРТВЕ „Д“, КАО И ЗА ТУГУ И ДУШЕВНУ ПАТЊУ КОЈЕ СУ НАСТАЛЕ У ВЕЗИ СА ЖРТВОМ „Д“, И ЈАВНО СЕ ИЗВИНИ ЖАЛИОЦУ;**
- c. ПРЕДУЗМЕ ОДГОВАРАЈУЋЕ КОРАКЕ ЗА ИСПЛАТУ ОДГОВАРАЈУЋЕ НАДОКНАДЕ ЖАЛИОЦУ ЗА ПРЕТРПЉЕНУ МОРАЛНУ ШТЕТУ;**
- d. ПРЕДУЗМЕ ОДГОВАРАЈУЋЕ КОРАКЕ КА ОСТВАРИВАЊУ ПОТПУНОГ И СВЕОБУХВАТНОГ ПРОГРАМА РЕПАРАЦИЈЕ;**
- e. ПРЕДУЗМЕ ОДГОВАРАЈУЋЕ КОРАКЕ У УЈЕДИЊЕНИМ НАЦИЈАМА КАО ГАРАНЦИЈУ ДА СЕ ИСТА СИТУАЦИЈА НЕЋЕ ПОНОВИТИ;**
- f. ОДМАХ ПРЕДУЗМЕ ЕФИКАСНЕ МЕРЕ ЗА ПРИМЕНУ ПРЕПОРУКА КОМИСИЈЕ И ОБАВЕСТИ ЖАЛИОЦА И КОМИСИЈУ О ДАЉЕМ РАЗВОЈУ ОВОГ ПРЕДМЕТА.**

Андреј АНТОНОВ
Извршни службеник

Марек НОВИЦКИ
Председавајући

СКРАЋЕНИЦЕ И АКРОНИМИ

- ЦЈКИ** – Централна јединица за кривичну истрагу
- ОП** – Одељење правде
- ОЈТ** – Окружно јавно тужилаштво
- ЕКЉП** – Европска конвенција о људским правима
- ЕСЉП** – Европски суд за људска права
- ЕУ** – Европска унија
- ЕУЛЕКС** – Мисија владавине права Европске уније на Косову
- СРЈ** – Савезна Република Југославија
- ХРАП** – Саветодавна комисија за људска права
- КЉП** – Комитет за људска права Уједињених нација
- ИАСЉП** – Интерамерички суд за људска права
- МСГПП** – Међународни споразум о грађанским и политичким правима
- МКНЛ** – Међународна комисија за нестала лица
- МКЦК** – Међународни комитет Црвеног крста
- КФОР** – Међународне безбедносне снаге (обично познате као косовске снаге)
- ОВК** – Ослободилачка војска Косова
- МоР** – Меморандум о разумевању
- ЈНЛ** – Јединица за нестала лица
- МУП** – Министарство унутрашњих послова Србије (*Министарство унутрашњих послова*)
- НАТО** – Северноатлантски савез
- КНЛСМ** – Канцеларија за нестала лица и судску медицину
- ОЕБС** – Организација за европску безбедност и сарадњу
- РИЈ** – Регионална истражна јединица
- СПГС** – Специјални представник Генералног секретара
- УН** – Уједињене нације
- УНХЦР** – Високи комесар Уједињених нација за избеглице
- УНМИК** – Привремена управа мисије Уједињених нација на Косову
- КПИЖ** – Комисија за проналажење и идентификацију жртава
- ЈИРЗ** – Јединица за истрагу ратних злочина